

Palvelujärjestelmän uudistamisohjelma – valmistelun käynnistäminen

Ahall 18.09.2023 § 282
13375/00.01.02.00/2023

Valmistelija: Jussi Lampi, puh. 044 714 2631,
jussi.lampi(at)pshyvinvointialue.fi; Leila Pekkanen, puh. 040 830
2789, leila.pekkannen@pshyvinvointialue.fi

Pohjois-Savon hyvinvointialue rakentui yhdistämällä aiemman kuntapohjaisen sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestäjien toiminta. Hyvinvointialueen toiminnassa integroituu sosiaali- ja terveydenhuolto sekä pelastustoimi aina erityisen vaativista palveluista perustason palveluihin.

Hyvinvointialueen käynnistymisvaiheessa alkuvuodesta 2023 keskityttiin varmistamaan turvallinen siirtymään uuteen organisaation. Hyvinvointialueen käynnistymisen jälkeen on aika aloittaa palvelujärjestelmän kokonaisuudistus. Uuden järjestelmän tuomat mahdollisuudet kehittää ja uudistaa toimintaa on hyödynnettävä täysimääräisesti.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämistä haastaa voimakkaasti henkilöstön saatavuuden ongelmat, väestön ikääntymisestä johtuva palvelutarpeen kasvu ja kustannustason nousu. Toiminnan uudistaminen on välttämätöntä, jotta voimme rakentaa taloudellisesti ja toiminnallisesti kestävä palvelujärjestelmän. Palvelujärjestelmän kokonaisuudistus koskee kaikkia hyvinvointialueen palveluita ja toimialoja.

Hyvinvointialueuudistus mahdollistaa sote-palvelujärjestelmän uudistamisen asiakaslähtöisesti ja peruspalveluita vahvistaen hyödyntäen integroitunutta järjestelmää.

Palvelujärjestelmän uudistamisohjelmassa valmistellaan kolme kokonaisuudistusta:

- R1. Vastaanottotoiminnan ja alueellisen erikoissairaanhoidon sekä aikuissosiaalityön uudistus
- R2. Osastohoidon, asumisen ja kotiin vietävien palveluiden uudistus
- R3. Perhe- ja vammaispalveluiden uudistus

Uudistusten valmistelua tukee seuraavat läpileikkaavat toimenpiteet:

- Digitaalisten palveluiden uudistaminen (valmistelussa oleva strateginen ohjelma)
- Kiinteistöselvitys ja toimitilaverkko (kuntien kanssa tehtyt 3+1 vuokrasopimukset pitää arvioida 31.12.2024 mennessä.)
- Hallinto ja tukipalvelut (strategisen ohjelman toimenpiteet; Ahall 05.06.2023 § 187)

Näiden lisäksi syksyllä 2023 aloitetaan myös yliopistollisen sairaalan uudistamisohjelman esivalmistelu. Varsinainen uudistamisohjelman valmistelu odottaa STM:n sairaaloiden ja päivystysten porrasteisuus, työnjako ja yhteistyö –selvityksen valmistumista ja käynnistyy arvioilta keväällä 2024.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelujärjestelmä muodostavat yhtenäisen integroidun kokonaisuuden. Integraatiota syvennetään palvelujärjestelmän kokonaisuudistuksessa toimeenpanemalla sote-palvelustrategian määrittämät toimenpiteet.

Uudistukset valmistellaan skenaariotyöskentelynä, jossa kullekin uudistukselle valmistellaan useita vaihtoehtoisia toteuttamistapoja ja sisältöjä päätöksentekoa varten. Skenaarioihin suunnitellaan tarkat toimenpiteet, niiden aikataulut ja arvioidaan kustannusvaikutukset sekä luodaan seurantamallin uudistusten toteuttamisen seurantaan. Kokonaisuudistuksissa tarkastellaan palveluiden järjestämistä huomioiden väestön palvelutarve tulevaisuudessa ja uudet toimintamallit esimerkiksi liittyen liikkuviin palveluihin, digitaalisiin palveluihin, etäpalveluihin ja kotiin vietäviin palveluihin sekä ns. ”kivijalka” palvelut. Keskeisintä on hakea kustannusvaikuttavaa toimintamallien uudistamista.

Uudistusten valmistelua ohjaa Pohjois-Savon hyvinvointialueen sote-palvelustrategia (Avalt 19.06.2023 § 34). Hyvinvointialueen strategia ja sote-palvelustrategia sekä koko kansallisen sote-uudistuksen tavoite on peruspalveluiden vahvistaminen, joka on myös palvelujärjestelmän uudistamisohjelman pääperiaate. Tämä tarkoittaa toiminnan uudistamista kaikilla hyvinvointialueen toiminnan tasoilla ja uusien toimintamallien käyttöönottoa sekä rohkeaa uudistumista, jotta uudistus voidaan toteuttaa hyvinvointialueen taloutta merkittävästi myös tasapainottaen.

Uudistusten valmistelu aloitetaan heti ja alustava virkamiesvalmistelu on tavoitteena saada valmiiksi tammikuussa 2024. Virkamiesvalmistelu tehdään työryhmissä, joissa palvelutoimialoilla on keskeinen rooli uudistusten valmistelussa. Hyvinvointialueen johtoryhmä johtaa työskentelyä ja aluehallitus seuraa valmistelun etenemistä.

Talvella ja keväällä 2024 valmisteltuja skenaarioita käsitellään laajasti hyvinvointialueen toimielimissä (valtuusto, lautakunnat, jaostot sekä lakisääteiset että vapaaehtoiset vaikuttamistoimielimet), henkilöstön ja kansalaisten sekä kuntien kanssa. Kokonaisreformien skenaariot on tarkoitus saada päätöksentekoon valtuustoon kesällä 2024. Käsittelyn tarkempi aikataulu suunnitellaan ja tuodaan aluehallitukseen alkuvuodesta 2024.

Palvelujärjestelmän uudistamisohjelmalla pyritään kokonaisuudessaan saavuttamaan n. 30 - 50 M€ vuotuinen kustannusvaikutus, joka toteutuessaan tasapainoittasi hyvinvointialueen taloutta merkittävästi. Hyvinvointialueen

talousennuste vuodelle 2023 on lähes 83 miljoonaa euroa alijäämäinen (Ahall 30.08.2023 § 249)

Esityslistan oheisaineisto:

- taustamateriaali

Valmistelijan päätösehdotus:

Aluehallitus päättää

1. aloittaa palvelujärjestelmän uudistamisohjelman valmistelun
2. hyväksyä alustavan aikataulun
3. että valmistelun käynnistämisen jälkeen asia viedään seuraavaan yhteistoimintaelimen käsittelyyn
4. asettaa uudistamisohjelmalle kokonaisuudessaan 30-50M€ vuotuisen kustannusvaikutustavoitteen

Taloudellisuus-, tuottavuus- ja integraatiovaikutusten arviointi

Palvelujärjestelmän kokonaisuudistus on edellytys taloudellisuus- ja tuottavuusohjelman toteutumiselle. Ko. ohjelma päivitetään vastaamaan uudistuksen tavoitteita sekä ministeriöiden mahdollisesti alueelle asettamia tavoitteita. Kokonaisuudistus tukee talouden tasapainon vaatimuksia.

Kokonaisuudistuksen tavoitteet ovat yhtenevät sekä valtakunnallisen uudistuksen että Pohjois-Savon hyvinvointialueen hyväksytyjen strategioiden kanssa. Integraation tulee toteutua myös sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen ja turvallisuuspalvelujen yhteensovittamisena.

Esittelijä

hyvinvointialuejohtaja

Päätösehdotus

Aluehallitus päättää

1. aloittaa palvelujärjestelmän uudistamisohjelman valmistelun
2. hyväksyä alustavan aikataulun
3. että valmistelun käynnistämisen jälkeen asia viedään seuraavaan yhteistoimintaelimen käsittelyyn
4. asettaa uudistamisohjelmalle kokonaisuudessaan 30-50M€ vuotuisen kustannusvaikutustavoitteen.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.